

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruháza r. t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
 Hirdetéseket és előfizetéseket felvesz **FÖLDES EDE** könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyilttér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában-Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

1867.

Amint tudva van, kiegyezési tárgyalások folynak Magyarország és Ausztria között közgazdasági dolgokban. A tárgyalásokat a pénzügyi, a kereskedelmi és a földmívelési minisztériumok kiváló államtitkárai több szakreferens közreműködésével viszik a minisztertanács utasításai alapján az osztrák minisztériumok szakférfiaival. Előbb Bécsben, most Budapesten tárgyalnak felváltva. Egy szóval: készül a munka; természetesen más kérdés az, hogy mikor és hogyan készül el. A lapok azt írják, hogy már is sok tekintetben tisztázták a kiegyezés kérdését legalább annyiban, hogy az álláspontok mindkét részről precizizozva vannak.

És ime előáll Ugron Gábor s kijelenti, hogy „megbukott a hatvanhét!” Amit különben mintegy válaszul mond gróf Andrássy Gyulának, aki Kassán azt mondta: „Természetesen én is ragaszkodom a hatvanhéhoz, miként a függetlenségek a 48-hoz.” Ugron ki is mondja a deliberatumot következőleg: „Ha ez a jövőre szól, sajnálom Andrássy Gyulát, mert akkor őt elveszítjük a — jövőben. (Értsed: megbuktatjuk!) A kimerült hatvanhetes rendszerbe kár neki táborot ütni, mert roskatag falaiban sirját találja csupán, melynek mausoleumára nem lehet felírni: Feltámadunk. Az 1867-ki rendszer megbukott végleg. Vak a ki nem látja.”

Ugron inookolja is állítást többek között azzal, hogy az 1867. közös anyagi életre akart fogni két különböző, még több, két

ellentétes érdektől álló államot: az iparos Ausztriát és a földmívelő Magyarországot. „Harmoniót akart — Ugron szerint — ott teremteni, ahol minden falat kenyérben az ellentétes érdek összecsap: az osztrák olcsó kenyeret akar, a magyar magas gabona árat kíván.”

De — édes Istenem — hát Angliában, Németországban, sőt itt nálunk Magyarországon nem-e úgy áll a dolog, hogy az iparos olcsó kenyeret akar és drága áron kívánja eladni iparcikkait éppen a legfőbb fogyasztóknak: a gabonát termelőknél, a földbirtokosoknál, földmunkásoknál? Viszont: a mezőgazdasággal foglalkozók, kiket annyi mindenféle adó, pótdadó és másféle teher nyom, állataikat és gabonájukat jó áron akarják eladni éppen az ő országukbeli iparosoknak, tisztviselőknél stb., más felől pedig ugyancsak panaszkodnak, hogy a ruházati cikkek, a butorárak stb. folyton drágábbak lesznek. Ez így van mindenütt, és ehhez bizony az 1867. XII. törvényeziknek csak annyi köze van, hogy módot nyújt Magyarországnak és Ausztriának arra, hogy először is maguk között állapodjanak meg, azután pedig érdekeiket védjék meg más államok ellenében.

Már pedig az 1867. XII. t.-cz. 58. § ban ezt olvassuk, hogy a kereskedelmi ügyek közössége nem foly a pragmática sanctióból, mert annak értelmében a magyar korona országai, mint a fejedelem többi országaitól jogilag külön álló országok, saját felelős kormányuk és törvényük által intézkedhet-

nének s vámvonalak által szabályozhatnák kereskedelmi ügyeiket. A jog tehát fenn van tartva s az 59. s következő §§. csak azt fejezik ki, hogy miután Magyarország é s Ő Felsege többi országai között az érdekeknek kölcsönös érintkezés fontosak és számosak, kész országgyűlés arra, hogy a kereskedelmi ügyekre nézve időnkint van kereskedelmi szövetség köttessék.

Tehát az 1867. kiegyezési törvény csak „készséget” jelentett ki és nem állapított meg „kötelezettséget” az önálló joggal bíró Magyarország részéről, mi abból is kiténik, hogy ime jelenleg nem szövetségi, hanem szerződési alapon folynak a tárgyalások. De ha éppen az 1867-ki törvény világos jogfenntartása szerint úgy áll a dolog, — és mi a szerint járunk el, — akkor azt mondani, hogy „megbukott a 67” — bizony nem egyéb, mint vagy üres beszéd, vagy egyszerű — félrevezetési szándék.

Gazda-társadalmi ülés.

A „Nagyenyedi Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet” gazdaszerveket előkészítő bizottsága folyó hó 16-án a városháza tanácsstermében ülést tartott, melyen magát Bánffy Ferencz báró elnök — a családjában bekövetkezett haláleset miatt — levéltel kimentette, s a tanácskozásokat Jeney Elek dr. ügyvéd vezette.

A jelenlevők az ülés iránt nagy érdek-

TÁRCZA.

Kossuth Ferencz beszédei.*

Az utolsó tíz év politikai története új korszakot nyitott a magyar parlamenti pártok életében. Új igazságok szellője hatolt be közeletünk réseibe s eddig szunnyadó erőket ebresztett életre, melyek az államjogi kérdések nagy problémáit szociális és kulturális faktoraira bontva, kivetkőztették eddigi dogmaszerű jellegükből, s a nemzeti életfolyamat közvetlenségével szorosabb érintkezésbe hozták. Állami önállóságunk eszméje hova-tovább mindinkább megszűnik üres routinier-k jelszava lenni, hogy azzá legyen, a mivé lennie kell: a mindennapi szürke és megfeszített munka az erők nemes vetélkedése szimbólumává. A nemzet érzelmi- és ösztönvilága nem az a talaj többé, a melyből a pártok agitációja könnyű táplálkozást meríthet. Realis érdekek,

*Kossuth Ferencz Harmincz parlamenti beszéde, életrajzi adatokkal kíséri Hentaller Lajos. A beszédekét sajtó alá rendezte Szalmári Mór. Számos képpel. Ára 5 korona, bekötve 7 korona. Megjelent Kunossy, Szilágyi és Társa kiadóhivatalában Budapesten.

a nemzeti társadalmak tüneteinek kutatójának nyugodt és elfogulatlan ítéletével mérlegelve, várják és követelik kielégítésüket. Lassanként egy új politikai iskola van keletkezőben nálunk is, a mely a tények komoly vizsgálatán alapul, mely a százados formák lassu szétmállása s a változó viszonyok forgása közt is állami szervezkedésünk történeti vezéreszméit összhangzatba igyekszik hozni a fejlődés örök törvényeivel.

Ebben az átalakulásban az érdem országgyűlési beszédeiből egy vaskos kötetre menőt vesz most az olvasó. Kossuth Ferencz nemcsak a szabadságharc nagy nemzedékének, hanem abban is a legnagyobbak szülőltje, a ki a függetlenségi törekvések emelőin növekedve, egyuttal az első, a ki évszázados küzdelmeinket, történeti vágyainkat egy tökéletes európai gondolkozó szemüvegen át nézi. Mint egy magányos fátyalból, úgy sugárzik belőle a magyarság szent hagyománya, övé minden ize, minden gondolata, s lelkének minden dobbanását az a nagy misszió tölti be, melyre már születése s neveltetése elhívta. És ha voltak is ez eszmének nemes harcászai, ékes szavú apos-

tolai már előtte, az bizonyos, hogy csakis általa nyert bekapcsolást a függetlenségi program az európai kultúreszmék áramlatába, az ő neve és tekintélye révén emelkedett ki a nemzeti önfenntartás ösztöne kezdetleges öntudatlanságából azzá a tényezővé, a melylyel itt bent és odakünn, az európai konstellációk bármily alakulásánál számolni kell.

Abban a harmincz beszédben, mely 1895-től 1906-ig Kossuth szónoklatainak legjavát tartalmazza, nincs egyetlen-egy felesleges szó, plasztikus és tömör kepei mind a megvilágítandó helyzetnek, a kifejtendő kérdésnek, mely a tárgyalás szőnyegén áll. Nyugodt elegancia, melyen bonczoló elme, a tárgy minden részletét felöllel szakértelem nyilatkozik meg ezekben, úgy hogy bármely nyugot-európai parlamentnek diszére válnának. De előttünk azonkívül még egy sajátképpen becsesél bírnak, hogy t. i. a függetlenségi politika egész rendszerének integrans felfogására tanítanak. Programot tartalmaznak, egységes programot, nemcsak általános körvonalaiban, hanem a kivihetőség eszközei minden részletének feltarásával. Kossuthnál megdől az a vád, mely a

lódést tanusítottak. Nagyon elismerésre méltó a tanítókra nézve azon körülmény, hogy még a távolabbi vidékről is eljöttek, hogy tájékozódhassanak azon kötelességek felől, amelyek, ha a kor követelményeinek megakarnak felelni, rendes hivatásuk mellett, sőt körében is állandóan megoldaniok kell.

A tanító lévén legtöbbször a falu esze és lelke, nagyon helyes és örvendetes dolog tehát, hogy ezen felelőség teljes állásában minden uton és módon és minden körülmények között a gyermekek hazafias nevelése mellett, a nép lelkes vezetéséről is gondoskodjék. Csak ily eljárás nyújt nekünk és mindnyájunknak biztosítékot arra, hogy szeretett hazánkat a szebb jövő jobb útján láthassuk. A munkából mindnyájunknak ki kell venni a részünket, mert csak akkor fogjuk megbecsülhetni a gazdasági fejlődés drága gyümölcsét.

Az elnöki megnyitó után Hollós István bejelentette, hogy fáradozásuknak első eredménye már meg van, mivel folyó hó 15-én Magyarlapadon a kör községeinek birtokosai köréből megalakult az első gazdakör ötven taggal, kiknek száma vasárnap már 74-re emelkedett.

Maguk az egyszerű földmivelők elismerték, hogy kár, hogy már nem 20 évvel ezelőtt kezdtek az urak hasonló munkálkodást, mert akkor már ők is ott lennének, ahol ma már a székelyek tartanak No, de jobb később, mint soha! Üdvözljük Alsó-Fehér vármegye gazdakörét és önzetlen kitartást kívánunk nehéz, de áldásos munkájukhoz.

Az előadások sorrendjét Jeney Elek dr. kezdte meg a gazdakörök ismertetésével, melyek a nép igazi iskolái az élet nehéz küzdelmeihez, ahol alkalom nyílik minden közhasznú tevékenységre. Nehéz János, kir. tanfelügyelő az ismétlődő és gazdasági iskolákról tartott érdekes és tanulságos, különösen pedig a tanítókra nézve

nagyon is fontos alkalmi előadást. Hollós István a házi ipart ismertette általánosságban; kimutatva, hogy ennek nemcsak anyagi, hanem jó hatása, hanem a nép erkölcsének is a nemesítésére szolgál az által, hogy különösen a férfiakat jobban a családi tűzhelyhez köti.

Szűcs Elemér, Bethlen-főiskolai főedzés, tárgyának szeretetétől áthatva, szellemes fölolvast tartott a közhasznú fűsítésekéről, melyeknek a kényszer-fűtést és erdősítést meg kell előzniük, hogy a népben a fák iránt való szeretetet fölkeltsék és kiemeltetést biztosítsa. Rafael Oszkár városi állatorvos a tejszövetkezetek kedvező és jövedelmező befolyása az állattenyésztésre czímen tanulságos értekezést tartott ugy a nagy közönségre, mint különösen a gazdálkodókra nézve. Kimutatta ugyanis számokkal, hogy a tejszövetkezetek nemcsak a marhatenyésztést fejlesztik, hanem gazdálkodási módunkat is átalakítják.

A tárgyalás rendén fölmerült azon indítvány, hogy a megye házi ipara fejlettségének elbírálhatása és a fejlesztési módjának megállapíthatása céljából a jövő év tavaszán kiállítás rendeztessék és ennek támogatására ugy báró Kemény Árpád főispán, mint Szász József alispán, nemkülönben a gazdasági egyesület is megkerestessék.

Az ülés az előadókknak fáradságáért köszönetet szavazott és azzal a kívánsággal oszlott szét, hogy a megkezdett munkát tovább folytassa, nem figyelve azon kételkedő mosolyra és gyunyos megjegyzésekre, melyekkel sokszor találkozni kell. Tetteinkben csak az önzetlenség, pártatlanság, önmagunk legyőzése és akaratunknak a közös célunk való okos alárendelése vezéreljen.

Színház.

Három sikerült előadás követte egymást. Az első „A koldus gróf” volt, Révész He-

lén (Malone) és Ink. Rezső (Karinszki gróf) arattak nagy sikert. Különös megható volt Inke alakítása az utójátékban, mikor öt éves kis gyermekét felismeri. Természetesen nagy segítségére volt a kedves kis Miklósi Imriske, aki bátor és ügyes fellépésével valóssággal elragadta a közönséget. Szerdahelyi mint lapszerkesztő játszott szokatlan ügyességgel. Nagy Kálmánnak már a megjelenése rokonszenvet ébreszt, s ha néha-néha oda is pislant a sugóra, azért játéka megnyerő és tetszést arat. Miklósi Gábor (Slippel) minden egyes jelenetét művészileg kreálta. Ellenkezőleg M. Erdélyi Kornélia, ki se játékaival és még kevésbé énekszámával (Dal a boudoir-ról) hódítani nem volt képes. Dicséretet érdemel Aranyosi Bella (Csab), felülmulhatatlan kedvességgel játszotta szerepét.

Csütörtökön Szigligeti népszínműve „A csikós” került színpadra. Szerdahelyi (András bojtár) nagyon szépen énekelt, de játékára most is csak azt mondhatjuk, hogy nincs benne semmi élet, sőt sokszor épen esetlen. Révész Helén (Rózszi) már átérti és átérti szerepét, alakításában individuális művészete érvényesül, mindezek mellett kedvesen énekel s így nem csudálatos, ha mind jobban és jobban megnyeri a közönség tetszését. Csajághy Ferencznek (Ormódi Bencze) sikerült magát ellenszenvesnek tennie, a mit azouban nem a mesterien alkotott intrikus szerepének, hanem a rossz játékának köszönhet. Miklósi Gábor az öreg csikóst játszotta, a tőle megszokott művészettel. Nagy Kálmán mindkét szerepében emelte a darab sikerét.

A három részeges asszony jelenetét kell még kiemelnem. Aranyosi, Erdélyi Margit és G. Pap Erzsébet részeghíven játszottak, még is újrázták énekszámukat, a tapsból pedig bőven kijutott, de meg is érdemelték.

Előre látható nagy érdeklődés mellett került színpadra Martos-Huszka híres darabja a „Gülbaba”. Ugy hogy az előre jelzett nagy áldozatok, valószínűleg már az első előadásra megtérültek.

Gül Babát maga Miklósy Gábor játszotta. Fényesen tanujelét adta most is, hogy az általános elismerést, melyet sokoldalú művészete iránt érez a közönség, csakugyan ki is érdemli.

Megható volt, sőt könnyeket fakasztott sokszor a játéka. Mintha azok a rózsák igazában körötte nőttek volna fel, oly művészettel mutatta a hozzájuk való ragaszkodást, rajongásig való szeretetet.

Révész Helén (Leila) játékn is elragadó volt; éneke kellemes, művészileg kezeli kicsiny hangját. Inke Rezső (Mujko) oly eredetien játszotta a cigányt, hogy nem egyszer tapsolták meg nyílt színen. Couplet-jával pedig óriási sikert aratott. M. Erdélyi Kornélia (Gábor diák) szerepét elég mélegséggel játszotta, de énekszámait bizony nem voltak élvezhetők. Miklósy Imriskének ismét alkalma nyílt remekelni Petykó cigánygyerekek szerepében. Fekete Pál a negédes budai bíró tévedésben volt alakításaiban. Jól ját-

48-as politikára a meddő negáció belyegét szerette sütni hosszú időn át. Nem a jogfenntartás bujkáló rejtekei ezek a beszédek, hanem a küzdelem áthelyezése a pozitív jogalkotás nyílt mérkőző terére. Egy valódi státusz-férfi gondolatai, a ki előtt a kormányzás nem bürokratikus lemorzsolgatása az ügyeknek, hanem az ország népe millióinak felvértezése a megélhetes harcában, a jólét és szabadság fegyverével.

Hogy csak egy példára mutassunk rá: az önálló vámtérület lényegemár-már merő szofisztikává súlydott az ellenzéki pártok vitatkozásai anyagában. Hogy Kossuth tartalmat adott neki, s gazdasági önrendelkezésünk jogállapotából levonta azokat a következtetéseket, melyek Ausztriához való viszonyunk rendezésénél az ország érdekei szempontjából szem előtt tartandók, oly érdem, mely még ezután vár igazi méltatásra.

Mint politikust, mint mérnököt, mint költőt, képzőművészt és zenészerzőt mutatja be a kötet Kossuth Ferenczet. De csodálatos lelki megnyilatkozása e sok oldalú irányának alapja mégis egy: az ember, a kit

a jó és szép kultusza ragad az alkotás minden terére. Nem véletlen egészen, hogy az, a ki a politikai harcok sokszor sivár s még gyakrabban köznapias veszodésekkel követett útjára egy örökölt nagy név után vállalt kötelezettség oly benső átérésével lépett, mint Kossuth Ferencz, ezt az altruizmust a művészet szeretetében is kifejezésre juttassa. Mert mi egyéb a művészet kultusza mint a legtisztább altruizmus? És ebben az, értelemben a politika is művészet, mert forrása ép ugy az emberi szív, mint az örök szép alkotásainak. Kossuth Ferencz politikai egyénisége művészi góniusza reflexeit mutatja, és így nagyon is hozzátartozik beszédeiben megnyilvánuló politikai jellemzéséhez költői és művészi jellemzése is.

Az olvasó érdekekkel fogja bizonyára kísérni az „Atyám halála után”, „Megválasztatásom” stb. című verseket, s az „Une phrase musicale” című zenedarab sajátos rezignációju édes-bús dallamát, melyben mintha a távoli olasz égalj ifjúkori emlékei csendülneek vissza forró vágyódással.

SÁMSON JAKAB

Telefon 423.

uri szabó

Telefon 423.

KOLOZSVÁRT, Egyetem-u. 2.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát

honi, angol, scoth és francia különlegességekben

FÉRFI RUHÁK a legmodernebb szabászat alkalmazásával, saját műhelyében készítettnek. 12 49-105

Gyors és pontos kiszolgálás!

Gyors és pontos kiszolgálás!

szottak kisebb szerepekben Aranyossy Bella (Mujkóne) és Nagy Kálmán (Zulkifár enunch).

Szombaton ismételtén a Gül baba kerül színiére. A jövő héten valószínűleg Komlóssy Vilma, a Vígsház naivája jön le vendégszerepelni.

—ch.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Olvasóinkat kérjük, legyenek szivesek előfizetéseik megújításával és érdekes vidéki hírek beküldésével bennünket támogatni.**

— **Személyi hír.** Szász József alispán tegnap hivatalvizsgálat céljából Marosujvárt tartózkodott.

— **Fontos közegészségügyi kérdéseket** tárgyalt tegnap délelőtt a városi képviselőtestület egészségügyi bizottsága. Foglalkozott a tuberkulózis elleni védekezés eszközeivel, a poloska-irtás módjaival és a szobában való gyászszertartások hygieniájával. Megállapodása eredményét a közgyűlés elé terjeszti.

— **Járvány.** A betegségek számából immár konstatálható, hogy a hőhurut, melyet közönségesen számarhurutnak neveznek, járványosan fellépett városunkban.

— **Nt. Elek Lajos** esombordi ev. ref. lelkész, nyug. debreczeni vallásánár, a mint sajnálattal értesülünk, megváltik állásától. Csak rövid ideje, hogy e kiváló férfi Csombordon működik és már is szép hivatást töltött be egyházközsége javára, mint a humanizmus terén. Hír szerint Kolozsvárra távozik, ahol az egyházkerület titkári állását foglalja el egyelőre ideiglenes minőségben.

— **Az erdélyi ev. ref. egyházkerület** rendes évi közgyűlését f. évi november hó 10-én kezdőleg tartja Kolozsvárra.

— **Hymen hír.** Révész Helén és Szerdahelyi Kálmán, szintársulatunk két rokonszenves tagja, f. hó 25-én kedden tartják esküvőjüket. Ugyanaznap este tartják esküvői jutalomjátékukat. Szulamith keleti opera kerül színiére.

— **A nagyenyedi ev. ref. egyházmegye** rendes évi közgyűlését f. hó 24-én tartja az ótordai egyházközségben, melynek egyik nevezetes tárgya az egyházmegyei pénztárnoki állás betöltése, mely állás Barabás József egerbegyi lelkész, régi érdemes egyházmegyei pénztárnok lemondása folytán jött üresedésbe.

— **A Bethlen-kollégium könyvtára** szeptember 30-án délelőtt 8 órától 10 óráig árverésen fogja több fölösleges könyvpéldányát eladni. A nagyon olcsó alkalmi vételre föl hívja az ifjuság és a könyvkedvelő közönség figyelmét az Igazgatóság.

— **A szüret és a borhamisítás.** Magyarországon sok a jó bor, de sokkal több a hamis bor. Az utóbbi években megcsappant a borellenőző bizottságok buzgalma. Erre mutat az állandó borvizsgáló bizottságok ügyforgalma, a melyeknek 1899-ben még 910, 1900-ban 236, 1901-ben 212 esetrel volt dolguk. A kihágási esetek száma az 1905-ben már 55-re csökkent. Darányi földmívelésügyi miniszter, tekintettel a közelgő szüretre, körrendeletben föl hívta a törvényhatóságok első tisztviselőit, az alispánokat és polgármestereket, hogy kellő közhírrétellel utján figyelmeztessék a közönséget a bortörvény tilalmaira s főleg arra, hogy a mustba, vagy borba, valamint a kiejert tör-

kölyborba vizet önteni nem szabad, hogy a természetes bort törkölyborral, vagy gyümölcsborral összekeverni tilos, s hogy az e tilalmat megszegő büntetés alá esik. Ugyanilyen figyelmeztetést kaptak a gazdasági egyesületek, a borászati szakközégek. A belügyminisztert pedig felkérte arra, hogy a hatóságokat a borhamisítások ellenőrzésére és üldözésére utasítsa, s hogy általában a bortörvény végrehajtása érdekében a közgazgatási hatóságok a kellő energiával járjanak el.

— **Gazdasági iskola.** Ozd község képviselőtestülete e hó 15-én Bőjtke Kálmán főszolgabíró elnöke alatt gyűlést tartott, melyből kifolyólag mozgalmat indítanak egy gazdasági iskolának ott leendő felállítására érdekében. Az iskolától a Malozsavölgyben kipusztult szőlőhegyek felújítását és az okoszerű gazdálkodás föllendítését remélik.

— **Tejszövetkezet.** Magyarbükksőn, e hó 15-én, Bőjtke Kálmán járási főszolgabíró kezdeményezésére megalakult a „Malozsavölgyi tejszövetkezet”. A tejszövetkezet székhelye Sándor község lesz és eddig száz tehenet jegyeztek.

— **A tordai kiállítás.** Nagy buzgalommal és sietséggel folynak a tordai kiállítás előkészületei. Egész országzserte nagy az érdeklődés a kiállítás iránt. A magyar védő egyesület budapesti központja meleg szeretettel vette gondjaiba a kiállítás támogatásának ügyét s lelkes szavú felhívást intézett az ország egész területén lévő fiókjaihoz a kiállítás támogatása érdekében. Felhívja maga a központ és a vidéki egyesületek vezetését, hogy tagjaikat buzdítsák a kiállításra való részvételre s az azon való megjelenésre. Hogy pedig a megjelenés annál kívánatosabb és tanulságosabb s tapasztalatokban és látványosságokban annál gazdagabb legyen, a kiállításra való csoportos megjelenést különböző kirándulásokkal szándékozik összekötni. Tervbe vette ugyanis, hogy f. hó 29-én a budapesti résztvevőket külön vonaton indítja Nagyvárad felé. Itt összegyűjti ugyancsak a különvonatra a más vonaton érkező csatlakozókat. Innen kirándulnak s megtekintik a híres révi cseppkőbarlangot s a Körös völgyét, jövet pedig Kolozsvárt kiszállanak s megnézik egy nap alatt a város nevezetességeit, főképp az Erdélyi Kárpát-Egylet által fenntartott Iparművészeti Múzeumot, Tordára október 1-én érkeznek, részt vesznek a kiállítás ünnepélyes megnyitásán, egy napot fordítanak a kiállítás megismerésére. Másnap megnézik a Tordai-hasadékot, később a sóbányákat s a sósfüzdőt. Kirándulnak Toroczkóra is, megnézik a népviseletet, s Toroczkónak egyéb nevezetességeit is s onnan visszajövet Tordára a kiállítás újbóli megtekintése után indulnak hazafelé. A tordai magyar védő-egyesület a kiállítás látogatói és résztvevői részére vasuti kedvezményeket is eszközölt ki.

— **Felvinczen** f. hó 11-én Herki Józsefné a mostoha sors feletti elkeseredésében cigányoknál szokatlanul, elhatározta, hogy megváltik ettől a nyavalyás földi élettől, s nagy hirtelenében felhajtott egy jó pohár ecetszeszt. Természetesen ez isszonyu kínokat okozott neki, miért is férje egy szekérre pakolta s elindult vele az enyedi kórház felé. Alig indult azonban el, a sógora, Vas Samu hírére hallván az esetnek s az asszony elkeseredésének annak férjét tartván, ott nyomban a szekér mellett megtámadta, s ha a felvinczi telekkönyvvezető és a járási orvos meg nem akadályozták, csunya verekedést rögtönzött volna. Azonban a bosszu

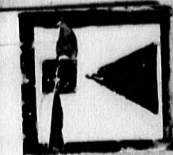
nem aludt el benne. Napközben kétszer is kereste Herki Józsefet, hogy nem jött-e még haza Enyedről, azzal a szándékkal, hogy a magával hordozott karóval leüsse. Este pedig lesbe állott a Herki háza körül s mikor az haza érkezett, hátulról olyat ütött kettőt fejére a nála levő karóval, hogy Herki rögtön elesett s csak jó idő múlva tért magához s vánszorgott valahogy négykézláb a lakásába. Jelenleg súlyos sérülésével a tordai kórházban fekszik, felgyógyulásához némi remény van. Otthon pedig az egyelőre kétszeresen átván maradt hét rajkó vár a kenyéradók után.

— **Esküdtársak.** A gyulafehérvári kir. törvényszéknél a folyó évben a III-ik esküdtársi ülészek október hó 1-én kezdődik. A folyó hó 15-én megtartott sorsolási tárgyalás alkalmával kisorsoltattak rendes esküdtársak: Lukácsy Viktor Tóvis, Derzsy Lőrincz Ozd, Benedek Károly Alvincz, Tornyai Lajos, Preskup Gábor Balázsfalva, László József Marosujvár, Pataki András Mihálcfalva, Somogyi Ernő Ozd, Incze Lajos Vizakna, Salamon Samu Vingárd, Prodán Vazul Ispánlaka, Hodos Brutus Balázsfalva, Fogarasi Béla Nagyenyed, Kornis Lajos Nagylak, Szatmári Pál Miriszló, dr. Nagy Samu, Veress Sándor Marosujvár, Potoczky Antal Oláhgyőr, Bágyi Ferencz Magyar-cesztve, Hentes Iszaila Vizakna, Mészáros Gyula Nagyenyed, Boér József Kutyalva, Mendel Henrik Balázsfalva, Batori Gyula Nagyenyed, Salamon Simon Tóvis, Schramm Károly Balázsfalva, Frink János Csáklya, Rades Dávid Véza, Borza Jenő Tóvis, Grün Géza Marosujvár. Helyettes esküdtársak: Mailáth Ferencz, Fuchs Nándor, Petri Vilmos, Lőw Károly, dr. Cserny Béla, Schreiber Albert, Schäser Ferencz, Kootz Frigyes Bartha Ignác, Jäger Tamás Gyulafehérvár. Tárgyalás alá kerülnek a következő ügyek: Október 1-én Nyisztor György rablasi bűnügye. Október 2-án Moldován István szánd. emberölési bűnügye. Október 4-én Uszka Pál szánd. emberölési bűnügye. Október 5-én Visa Tódor s társa rablasi bűnügye. Október 6-án György Kifor szánd. emberölési bűnügye.

— **Színház.** Vasárnap két nagy előadás délután ifjusági előadás felhelyákkal: „Banyarém”. Este harmadszor: „Gül Baba”. Hétfőn zónaelőadás tetemesen leszállított helyákkal, a nagy tetszést aratott „Csöppség”. Kedden Szerdahelyi és Révész házassági jutalomjátékuk „Sulamith” opera. Szerdán itt másodsor: „Cyrano de Bergerec”.

— **Hamis pénz.** Folyó hó 22-dikén egy ügyesen utánzott hamis 20 koronást vittek a rendőrséghez. Ebben az ügyben a vizsgálat folyamatban van.

— **Országos kiállítás Szegeden.** Magyarországon indult meg Szegeden abból a célból, hogy a szeri pusztán történt vérszerződés ezredik évfordulójának megünneplése keretében a nemzeti fővárosban országos jellegű ipari és mezőgazdasági kiállítás rendeztessék. A mozgalom élén tekintélyes kereskedők, iparosok, ügyvédek, lapszerkesztők, tisztviselők és törvényhatósági tagok állanak, akik a kiállítás eszméjét oly lelkesedéssel propagálják, hogy a nagyszabású terv megvalósítása biztosítva van. Az akció kezdői a mozgalomba belevonják a kereskedelmi és ipari kamarát, amely már kataskörénél fogva is hivatott, hogy magára a munka kivételénél jelentős szerepet vállaljon. A munka részesei lesznek még a Dmke és az Árpád-egyesület is, az ipartestület, a Lloyd-társulat, a kereskedelmi egye-

sület és számos más egyesület, amelyek Szegeden és a Délvidéken a magyarság érdekeit szolgálják. Az előkészítő értekezletek befejezése után a terv támogatására megkérlik a város tanácsát és polgármesterét, a kinek feladata lesz, hogy a kiállítás részére a kormány anyagi és erkölcsi támogatását kieszközölje. Az eddigi tervek szerint nagy koncepciójú lesz a Szegeden rendezendő országos kiállítás. A kiállítás 1908. május 1-én nyitnak meg hat havi időtartamra. A verszerződésnek, ugyisintén Árpád halálának ezredik évfordulója ugyan 1907-re esik. A második millennium szegedi kiállítását azonban 1908-ra kellett halasztani, mert 1907. tavaszáig nem lehetne befejezni a rendezési munkát.

— **Tisztelt olvasóink** bizonyára szívesen fognak megismerkedni a „Scott-fele Emulsió”-val, mely általánosan ismert házi-szer, vagyis csukamájolaj, csak hogy az utóbbi teljesen jó ízű és igen könnyen emészthető formában nyújtja. Gyermekek különös előszeretettel veszik be a „Scott-fele Emulsió”-t, mert jól ízlik. Kapható a gyógyszer-tárakban.

— **Farsang** cím alatt még az idén megjelenik tréfás jelenetek, bohóságok, vígjátékok, humorisztikus felolvasások, satírák, paródiák és tréfás meghívók gyűjteménye. Előfizetési ára 3 kor., bolti ára 4 kor. lesz. Előfizetéseket legkésőbb október végéig fogad el a szerző Csajági Bernát tanító, Kula.

— **A népek műveltsége.** Magyarország lehetne a legműveltebb nemzet, ha minden tekintetben első volna. Első csak a szeszgyártás tekintetében, ami az Első Alföldi Cognacgyár r.-t. érdeme, amely gyár a legkisebb barackkülönlegességeket gyártja Kecskeméten.

Közgazdaság.

A „Nagyenyedi Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet” alapszabálya.

A szövetkezet a kivált tagnak vagy örökösének az üzletészre a kiválás évére vonatkozó zárószámadás után visszafizeti; a kivált tagok azonban a szövetkezet tartalékjára, a vagy más vagyonára; az önként kilépő tagok azonkívül az üzleti osztalékra nem támaszthatnak igényt. E tekintetben külön a kereskedelmi törvény 237. és 255. §-ai rendelkeznek.

12. §. Az önkéntes kilépés csak az üzleti év végével és három havi előleges-írásban beadandó felmondás mellett történhetik.

13. §. Az igazgatóság bármely tagot kizárhatja, ha tagsági járulékanak (üzletész, belépési, átírási, kezelési díj) valamely esedékes részletével, a fizetésre való egyszeri írásbeli felszólítás ellenére három hónapon túl hátrában maradt, vagy ha a szövetkezettel szemben elvállalt tagsági kötelezettségének teljesítésében ismételt és megokolatlanul hanyagságot, vagy tagtársaival szemben összeférbetelenséget, avagy a szövetkezet érdekeivel ellenkező eljárást tanúsít.

14. §. Föltétlenül kizáratik az oly tag, aki a szövetkezet követelését egyszeri — írásbeli — felszólítás dacára a legfeljebb három hónap alatt teljesen nem törleszti, vagy a kitől az csupán törvényes kereset (per) útján hajtható be; továbbá az oly tag, aki kire nyereség vágyból eredő büntett vagy becsületesség bizonyult, ha a vagyona és keresete fölötti szabad rendelkezését elveszti, nemkülönben ha a szövetkezet által nyújtott kedvezményeket üzérkedésből kihasználja.

Az igazgatóság kizáró határozata ellen 15 nap alatt a tag a legközelebbi közgyűléshez fellebezhet, mely végérvényesen határoz;

jogait azonban ennek másító határozatáig nem gyakorolhatja.

VII.

A tagok jogai.

15. §. A szövetkezet minden tagja, ha az alapszabály és üzleti szabályzatban meghatározott kötelezettségeinek eleget tett, jogosított:

a) A szövetkezet raktárából készpénz fizetés mellett vásárolni, vagy az üzletészének nevértékig terjedő egy havi hitelt igénybe venni.

b) Szükség esetében a vásárlás mértékét az igazgatóság a tag a valószínű fogyasztás erejéig korlátozhatja.

c) A birtokában lévő üzletrészekre a 7. §-ban megállapított kötelezettségekkel tulajdonjogot szerez.

d) Részesedik mindazon kedvezményekben, melyeket az igazgatóság a tagok részére kieszközölt.

e) Joga van a teljesen befizetett üzletész után jövedelem esetén kamatra, mely 5%-nál nagyobb nem lehet.

f) Bevásárlási arányában a szövetkezeti hasznóból az alapszabály szerint árvisszatérítést nyer. Ezen vásárlási visszatérítés azonban csak a tag kiválásakor a 11. §. értelmében, vagy öt (5) év múlva fizetetik ki, s addig a tagot a jegyzett üzletész arányában terhelő szavatosság biztosítására a tag javára könyveltetik az 5%-os kamat jutalékkal együtt.

g) A közgyűlésen szóvá, tanácskozási, indítványozási és szavazati joggal bír.

A szövetkezeti vagyont illetőleg ugyanott felvilágosítást kérhet.

h) Választó és választható.

i) Az igazgatóság irodájában rendelkezésre álló indítványkönyvből és a szövetkezeti irodában fekvő panaszkönyvből óhajait és kifogásait bejegyezheti.

j) A szövetkezetből kiléphet.

VIII.

A tagok kötelességei.

16. §. Minden tag:

a) köteles, mielőtt neve a tagok törzskönyvébe bevezettetett, legalább egy üzletészre jegyezni, és a befizetéseket a 7. §. értelmében pontosan teljesíteni;

b) a vele szemben fennálló követelések beperesítésénél a szövetkezet igazgatósága által szabadon választott bíróság illetékességét elismerni;

c) üzletrészeinek átruházását, az üzletészjegyek tagsági igazolvány, vagy a bevásárlási könyv elvesztését az igazgatóságnak azonnal bejelenteni;

d) a megrendelésre szállított és a bevásárlási könyvre kiszolgáltatott árukat átvenni és készpénzben kifizetni.

A hiteltel vásárolt áruk ára a következő hó 5-ig Nagyenyeden a szövetkezet pénztáránál pontosan befizetendő, a ki a határidőt elmulasztja, vagy hiteltel hó közben kimeríti, mindaddig míg tartozását ki nem egyenlíti, további hitelt nem tarthat igényt.

Az igazgatóság méltánylást érdemlő súlyos családi szerencsétlenség esetében és kivételesen nagyobb és hosszabb, de a szabályszerű hitelezésen túl még egy hónapot meg nem haladó hitelt engedélyezhet.

Az esetleges hosszabb, vagy az üzletészre névértékét felülhaladó hitelezésekért az igazgatóság anyagilag felelős.

Az e címen keletkező és be nem hajtható követeléseket az igazgatóság a kereskedelmi törvény 189. és 241. §-ai értelmében egyetemlegesen tartoznak megfizetni.

e) Viseli továbbá mindazon kötelezettségeket, melyek az alap és üzletszabályokból vagy közgyűlési határozatokból kifolyólag rá hárulnak.

f) Az üzletészjegyek újbóli kiállításáért 50 fillért, az elveszett vagy betelt bevásárlási könyvét a törvényes bélyegilletéken kívül 30 fillér díjat fizet.

g) Minden tag a kivált árucikkeket és azok mennyiségét a hitelesített bevásárlási könyvből bejegyzési és azokat csak ezen bejegyzés alapján szabad kiszolgáltatni.

A kiadott cikkek árát a szövetkezet raktárkezelője a bevásárló könyvből bejegyzési akár készpénzfizetésre, akár havi hiteltel tör-

ténik a vásárlás, a teljesített fizetést pedig a szövetkezet pénzzedője igazolja.

A bevásárlási könyv, illetőleg a szükséges bejegyzések nélkül áru senkinek és semmi szín alatt nem szolgáltatható ki, viszont a bevásárlási könyvben történt igazolás nélkül teljesített fizetéseket a szövetkezet felelősséget nem vállal.

IX.

A tagok szavatossága.

17. §. a) Minden tag a szövetkezet összes kötelezettségeiért az általa jegyzett egy vagy több üzletészre költszeres értékig felelős.

b) A szövetkezetért veszteségek első sorban az illető üzletész tiszta jövedelméből, másod sorban a tartalékalapból vagy a szavatosság alapján az üzletészre történt pótfizetésekből a kereskedelmi törvény értelmében (a. pont) fedezendő.

c) Ha a veszteségek összege az üzletészre értékének 5%-át meg nem haladja, a tagoktól és pedig a bevásárlás arányában történő kivétel útján szedik be.

(Folytatás.)

SZERKESZTŐSÉG:

Dr. Garda Kálmán, Török Bertalan, Dr. Varró László.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részv. társ.

A háziaszony gondoskodásán mulik a család üdve, boldogsága!

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé

Kathreiner előállítás módjára készült kávé kellemes ízű, az egészséget előmozdító és olcsó, ez által a legmegbecsülhetetlenebb előnyöket nyújtja minden háztartásnak!

Minden vásárlásnál hangsúlyozzuk kifejezetten a Kathreiner nevet és csak eredeti csomagokat kérjünk Kneipp páter védjeggyel.

Nagyon nehéz

de nem teljesen lehetetlen oly szert találni mely gyermekek részére épp oly megbízható és eredményes hatású, mint a gyógyszerük májójából alfoszorsavas méz és nátron hozzáadásával készült Scott-féle Emulsió; mert a Scott-féle Emulsió a fiatal szervezetbe új erőt vezet és átsegíti a fejlődéssel kapcsolatos nehézségeken. A Scott-féle Emulsió egyúttal jó ízű, könnyen emészthető és oly tiszta szer, hogy a legsekélyebb zavarokat sem okozza és állandóan csak a legjobb sikerrel használható. A Scott-féle Emulsió sokkal jobb, mint a közönséges csukamájolaj.

A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

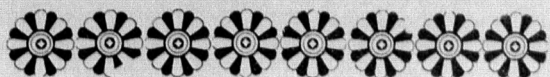
Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintavétel bérmentve szolgál: 208 1—

Dr. Budai Emil „városi gyógyszer-tára”

Budapest, IV., Váci-utca 34/50.

≡ Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fillér. ≡

Kapható minden gyógyszer-tárban.

Sz. 1168—1906.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. orsz. fegyintézetnél alkalmazott fegyőri személyzet s a letartóztatva levő fegyenczek részére 1907. évre szükséges lábbeliek előállításához beszerzendő **bőrnemű anyagok** és pedig:

472 kg. háromszor ültetett, darabonkint 25—30 kg. sulyu terczenalp, (ökörbőr).

396 kg. barna tehénbőr (5—6 kg) sulyu, flach.

111 kg. közep vastag talpbélés (egyenletesen kidolgozott félbőrök)

46 drb. fehér cserés szárbélés; továbbá a fegyintézeti iparüzlet részére ugyancsak 1907. évben szükséges s a szükséghez képest megrendelendő, mintegy 1500 kg. hasonminőségű talp, 100 kg. talpbélés és 150 kg. barna tehénbőr szállítása iránt **folyó évi október hó 23-án** d. e. 10 órakor zártajánlati versenytárgyalás fog tartatni. Az ezen anyagok szállítására vállalkozni szándékozók ezennel felhivatnak, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatukat az ajánlatba hozott egységi árak szerint a kitett mennyiségi anyagokért esedékes összeg 5%-ának megfelelő bántpénzzel, akár készpénzzel, akár meg-

felelő értékű óvadékképes értékpapírral ellátva, a jelzett határidőig ezen igazgatóságához nyujtsák be.

Az ajánlat borítéka „Bőrszállítási ajánlat” felirással látandó el s az ajánlatban kiteendő, hogy vállalkozó a szállítási feltételeket ismeri s azokat elfogadja.

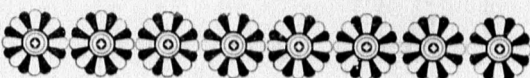
Az árlejtési feltételek a fegyintézeti igazgatóság kiadóhivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

kir. orsz. fegyintézet igazgatósága.
Nagyenyeden, 1906. szeptember 19.

Ludányi,

207 1—1

ellenőr, az igazgató helyett.

BALLA BÉLA

első rangú előnyösen ismert friss hús- és finom hentesárúkülönlegességek üzletében zsirszalonna nagyban és kicsinyben található.

HÚSÁRAK:

Marhahús 1 kg. 1.28, 1.36, 1.44 fill.

Borjuhús „ 1.12, 1.36, 1.44 fill.

Sertéshús „ 1.36, 1.60 fill.

Juhhús „ 96 fillér.

FIGYELMES ÉS HIÁNYTALAN KISZOLGÁLÁS.

8 76—105

11664. sz. 1906.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idej Temesvári Szent-Mihály

ORSZÁGOS VÁSÁR

folyó évi szeptember hó 27-től bezárólag október hó 1-ig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra szeptember 27-től, csütörtökön reggel 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1906. évi augusztus hó 30-án.

A városi főkapitányságtól:

BANDL REZSŐ, főkapitány.

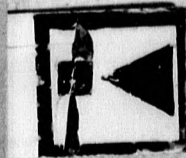
206 2—2

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részv.-társaság Nagyenyed.

Dobozárugyár. Könyomda. Litografiai és vonalzó műintézet.

Mindennemű **DOBOZÁRUT** (Cartonnage) u. m. egyszerű és hajlított dobozokat gyógyszerészek, cukrászok, kereskedők és gyárosok részére kisebb árucikkek jutányos és czélszerű csomagolására olcsó áron szállit.

Műveket, folyóiratokat, hírlapokat, körleveleket, képes árjegyzékeket, levélpapirokat, falragaszokat, meghívókat, s mindennemű kereskedelmi és ipari nyomtatványokat, póstaesomagezimkeket, pecsétjegyeket, czimkéket, ragjelzékeket, porkapszulákat, papírzaeszkókat, kötözőpapirokat és mindennemű gyógyszerészeti nyomtatványokat készít könyv- és könyomdai, valamint dombornyomásban, olcsó áron, szép és izléses kiállításban.

Az ország legnagyobb baraczkfőzése.

Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság és Szeszfőzőgyár
 — KECSKEMETEN. —

Legfinomabb italkülönlegességei:

Baraczk Baraczk Baraczk
 pálinka. cognac. créme.

Tulipán-likör. Tulipán-cognac.

Radikal alixir.

Kecskeméti gyomorkeserű.
 Kecskeméti 48-as likör.
 Kecskeméti menyecske likör.

Mindenütt kapható!

Vezérképviselő: SZIGETI SAMU, TORDA

Főzdéi állandóan üzemben.

HIRDETÉSEKET

legjutányosabban vesz fel
 kiadóhivatalunk.

A modern optika követelményeinek legjobban megfelelő

LÁTCSÓVEK

utazási, táborig, színházi és vadászszolgálatra

Goerz és Perplex triéder binoklik

jutányos áron, csekély havi

részletfizetésre!

AUFRECHT ÉS GOLDSCHMIED

optikai osztálya,

— Budapest, VI., Andrássy-út 17. —

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r.-t.

Alaptőke: 300.000 kor. Tartalékalap: 157.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapirokra, sorsjegyekre, jöhitei pénzintezetek részvényeire.

Vásárol és elad értékpapirokat.

Letétbe elfogad értékpapirokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett.

Idegen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.

Váltókat az összeg nagysága szerint 5 1/2, 6, 6 1/2 % mellett, kereskedelmi váltókat pedig 6 % mellett számíttal le.

Betétet 4 1/2 % kamattal mellett fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12, d. u. 3—4 óráig.

19 74—104

NAGY JENŐ

szájpad nélküli műfog-spezialista

KOLOZSVÁRT, Wesselényi M.-u. 6. sz.

Készít szájpadnélküli természetűen szilárdan álló fogakat
 16 koronáért.

70—104

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

113 41—50

Brassói Portland-Cement-

gyár, Brassóban. Nagyenyeden kapható Klemm Pál úrnál Szentkirály-utca 128. sz.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.